

Vanligt förekommande brister i årsredovisningar 2011

I bilagan ges ett preliminärt resultat av Börsens granskning. Dessa noteringar är kortfattade samt generella, och information som föranleder kritik till de enskilda bolagen kan inte ges förrän Börsen har slutfört årets undersökning. Bristerna kan vara väsentliga beroende på det individuella bolagets ställning och resultat. En mer detaljerad beskrivning kan komma att ges i Börsens slutrapportering.

Allmänt

Börsen har i många fall noterat att det är möjligt att förbättra årsredovisningarna. Exempelvis utformas avsnittet om redovisningsprinciper ofta som citat av aktuell standard, vilket gör att avsnittet redovisningsprinciper dels kan bli onödigt omfattande, dels inte tillräckligt specifikt för det aktuella bolaget. Texten om bolagets kritiska uppskattningar och bedömningar vid upprättandet av finansiella rapporter (IAS 1 punkterna 122 och 125) är ofta generellt hållna. Det konstateras även en del brister i formalian, så som oklarhet om vilken period som avses med bolagets riktlinjer för ersättningar (ÅRL 6 kap 1a§), placeringen av förslag till vinstdisposition (ÅRL 6 kap. 2§) och att titlar för samtliga personer som skriver under årsredovisningen (Lvpm 16 kap. 9§) inte anges.

En del av Börsens noteringar för tidigare år kvarstår. Börsen hänvisar också till den årliga rapporten "Övervakning av regelbunden finansiell information 2011" som publicerades i december 2011. Rapporten finns att läsa på Börsens webbplats:

<http://www.nasdaqomx.com/listing/europe/surveillance/stockholm/decisionsforcompaniesfinancialreporting/>

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

Bolag hanterar olika begrepp för komponenterna i eget kapital i balans och noter, vilket försvårar avstämningar (punkt 106).

Upplysningar om bolagets kapitalhantering (punkt 135) är inte fullständiga.

IAS 7 Rapport över kassaflöden

Bolag nettoredovisar in- och utbetalningar utöver vad som är tillåtet (punkt 22 och 23) eller använder beskrivningar som tyder på nettoredovisning.

Effekter av valutakursförändringar redovisas inte (punkt 28).

IAS 12 Inkomstskatter

Upplysningar saknas om belopp och förfallotidpunkt av inte redovisat underskottsavdrag (punkt 81e).

IAS 17 Leasingavtal

Upplýsingar saknas ofta avseende variabla avgifter samt en allmän beskrivning av (väsentliga) leasingavtal (punkterna 31, 35, 47 och 56).

”Sale and leaseback” transaktioner kan kräva separat upplýsing (punkt 66).

IAS 19 Ersättningar till anställda

Bolag som påverkas av kommande ändringar i IAS 19 som träder ikraft 2013 har ofta inte lämnat upplýsingar om effekterna av dessa ändringar med hänvisning till att ändringarna inte ännu är antagna av EU. Så är dock inte längre fallet, ändringarna är nu antagna av EU. Därför förväntar sig Börsen att bolagen i årsredovisningen för 2012 anger hur de kommande ändringarna påverkar bolaget och kvantifiera effekterna. Belopp borde vara tillgängligt eftersom tillämpningen 2013 är retroaktiv.

Börsen har noterat ett antal avvikelser från bestämmelserna i IAS 19. De mest vanliga avvikelserna avser information om grunden för hur avkastningen på förvaltningstillgångar har fastställts (punkt 120A(l)), upplýsingar avseende erfarenhetsbaserade justeringar för fem år (120A(p)) och uppgifter om nästa räkenskapsårs avgifter (120A(q)).

Diskonteringsats ska fastställas baserad på förstklassiga företagsobligationer eller, om det inte finns en fungerande marknad för dessa, på statsobligationer (punkt 78). Många bolag anger detta under avsnittet redovisningsprinciper utan att klargöra vilken av dessa som har hanterats som bas.

En del bolag har förmånsbestämda pensionsplaner via Alecta som redovisas som avgiftsbestämda planer. Upplýsingar i enlighet med FARs rekommendation RedU 6 lämnas inte av alla bolag.

IAS 23 Lånekostnader

Upplýsing ska lämnas om belopp som har aktiverats och räntesats som har använts (punkt 26). En del bolag lämnar inte dessa upplýsingar helt eller endast delvis.

IAS 33 Resultat per aktie

I flera fall saknas en del av de avstämningar (enskilda effekter av varje slag av instrument) som krävs för de belopp som hanteras vid beräkningar av resultat per aktie (punkt 70).

IAS 36 Nedskrivningar

Upplysningar om nedskrivningstester på goodwill samt vissa immateriella tillgångar beskrivs i punkterna 130-137. De vanligaste bristerna avser upplysningar i punkt 134d. Börsen har noterat att det finns en stor variation av upplysningar, från ytterst minimala upplysningar till upplysningar där nyttjandevärdet per kassagenererande enhet och känsligheten redovisas fullt ut.

Beskrivning av antaganden är oftast begränsade till att diskonteringsränta och tillväxttakt omnämns. Standarden kräver en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket kassaflödesprognoser har baserats på (se även Exempel 9 i standarden som åskådliggör krav i punkt 134d-i).

Vanliga brister är även oklarhet om diskonteringsgraden är före eller efter skatt, där diskonteringsgrad ska anges före skatt (punkt 134d-iv samt 55), och avsaknaden av jämförelseinformation (IAS 1 punkt 38).

IAS 38 Immateriella tillgångar

Upplysningar om de faktorer som stödjer bedömningen att en immateriell tillgång har obestämbar nyttjandeperiod saknas ibland (punkt 122a).

IAS 39 Finansiella instrument: redovisning och värdering

Enligt IAS 39 punkt 61 finns objektiva belägg för nedskrivning vid en betydande **eller** utdragen minskning av verkligt värde för en investering i ett egetkapitalinstrument. Börsen har noterat att ett antal bolag anger en betydande **och** utdragen nedgång av verkligt värde.

IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar

I några fall saknas redovisningsprinciper och det finns endast en beskrivning av programmet i noten om redovisningsprinciper. Ofta saknas även information om hur eventuell säkring av program redovisas. Information om antalet optioner, vägda genomsnittliga lösenpriser (punkt 45b-d) och viktiga antaganden vid beräkning av verkligt värde (punkt 47a-b) saknas i flera fall.

IFRS 3 Rörelseförvärv

Börsen har noterat att upplysningar i delårsrapporter kan förbättras, exempelvis genom att använda den tabellform som används för förvärvsanalysen i årsredovisningen och genom sammanslagning av flera mindre förvärv under året.

Upplysningskraven finns beskrivna i punkt B64. Av dessa upplysningskrav saknas ofta en eller flera av följande upplysningar:

- den främsta anledningen till förvärvet (B64d),
- kvalitativ beskrivning av de faktorer som utgör redovisad goodwill (B64e),
- verkligt värde för egna aktier och hur det har beräknats för köpeskilling med egna aktier (B64f-iv),
- uppskattningar av intervall med möjliga utfall vid villkorad köpeskilling (B64g-iii),
- upplysningar om förvärvade fordringar i (B64h),
- transaktionskostnader och i vilken post de är redovisade (B64m), och
- intäkter och resultat som om förvärvet hade ägt rum vid början av räkenskapsåret (B64q-ii).

Upplysningar ska även lämnas om första redovisningen är preliminär (B67). Upplysningar enligt B67a och b saknas ibland. Börsen har noterat att redovisningen i några fall presenteras som preliminär under hela värderingsperioden, vilket till synes strider mot syftet med punkt 45 i standarden.

IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar

Vanligt förekommande brister i upplysningarna avser:

- period under vilka kassaflödena påverkar resultatet vid kassaflödessäkringar (punkt 23a-e),
- belopp avseende ineffektivitet för kassaflödessäkringar som har redovisats i resultatet (punkt 24b),
- metoder och antagand för att bestämma verkligt värde eller en förklaring varför verkligt värde är lika med redovisat värde (punkt 27),
- nivå i verkligt värde hierarkin (punkt 27A och B),
- upplysningar om kreditrisk för varje klass av finansiella tillgångar (punkt 36a-c),
- analys av förfallna eller nedskrivna finansiella tillgångar (punkt 37a-b), och
- känslighetsanalys för rimliga möjliga förändringar i relevanta riskvariabler för varje typ av marknadsrisk (punkt 40).

Upplysningar om hantering av likviditetsrisk kan i vissa fall föranleda att information om lånevillkor bör lämnas (Appendix B11Ff). I flera fall saknas information om villkoren har efterlevts, jmf. IFRS 7 punkt 7.

Börsen har noterat att bolag ibland begränsar löptidsanalysen för finansiella skulder till endast de räntebärande skulderna eller att löptidsanalysen inte är tillräckligt specifik om skulderna förfaller inom ett år.

IFRS 8 Rörelsesegment

Vanligt förekommande brister i upplysningarna avseende:

- beskrivning av det resultatmått som hanterats (punkt 23),
- avstämningar mellan summan för de redovisade segmenten och koncerntotalen (punkt 28a-e, varav avstämning enligt punkt 28b ska ske mot resultat före skatt),
- intäkter från externa kunder för varje produkt eller tjänst (punkt 32),
- intäkter från externa kunder och på vilken grund dessa är hänfödda till enskilda länder (punkt 33a), och
- (vissa) anläggningstillgångar per land (punkt 33b).

Enligt punkt 34 ska information lämnas i vilken mån bolaget har större kunder. Börsen har noterat att många bolag explicit anger att sådana inte finns, vilket undanröjer oklarheter i detta avseende. Om större kunder (motsvarande 10 procent eller mer av intäkterna) finns ska upplysning lämnas om de sammanlagda intäkterna från varje sådan kund. Börsen har noterat att upplysningen ofta är mer beskrivande än att ett konkret belopp anges.

Börsen har noterat att bolag sammanslår segmenten under ”övrigt” med elimineringar. Redovisning ska dock ske separat för att uppnå kraven i IFRS 8 och för att göra de olika avstämningarna begripliga.
